

Vasile Timur CHIȘ
Mihai HOTEA

Poienile Izei

Ghid turistic
Date monografice

Presă Universitară Clujeană

Vasile Timur CHIȘ
Mihai HOTEA

Poienile Izei

Presa Universitară Clujeană
2025

Colaboratori:

Asociația *Centrul de Ecologie și Turism Maramureș* (C.E.T.M.)

Primăria Poienile Izei și Consiliul Local Poienile Izei

Muzeul Maramureșan Sighetu Marmației

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Extensia Sighetu Marmației,
Facultatea de Geografie

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Iulian-Horia Holobâcă

Conf. univ. dr. Cristian-Nicolae Boțan

ISBN: 978-606-37-2604-0

© 2025 Autorii volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorilor, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

Poienile Izei

Localizare geografică

Comuna Poienile Izei este așezată în partea de nord a României, județul Maramureș, în Depresiunea Maramureșului, la poalele vârfului Scărișoara din Munții Văratec (Munții Lăpușului), pe Piemontul Botizei, sub vârful Măgura (Măgura Glodului), de-a lungul Văii Poienilor și a afluenților săi, Valea Satului și Valea Gruietului.

Comuna se învecinează la vest, nord-vest și nord cu comuna Strâmtura, satul Glod (aliniamentul Vf. Scărișoarei, Măgura Glodului, Gruiul Borcutului, În Obcină, Vf. Runcu), la nord-est cu comuna Rozavlea, satul Sâlța, la est cu comuna Șieu, la sud cu comuna Botiza (aliniamentul Vf. Gâlma, Vf. Ticera, Vf. Scărișoarei). (20, p. 2)

Accesul în localitatea Poienile Izei se face din drumul județean DJ 186, pe drumul județean DJ 171 A și DJ 171 B Șieu - Poienile Izei sau pe DJ 171 D, Strâmtura - Slătioara - Glod - Poienile Izei – Botiza.

Localități înfrățite

Din anul 2005 primăria comunei Poienile Izei este înfrățită cu primăria orașului Maxeville din Franța.

Etimologia numelui localității

Satul Poienile Izei poartă acest nume din anul 1968 avându-și originea în apelativul „Poiană” și hidronimul „Iza”, de la Râul Iza. Numele satului a suferit modificări de-a lungul timpului, fiind amintit în anul 1418 sub numele de „Polyana Ujfalu” (Satul Poiana).

Legenda satului Poienile Izei

Legenda satului spune că „un uriaș, care a ajuns prin aceste locuri, pe atunci acoperite cu păduri imense de brazi seculari, s-ar fi ocupat cu confecționarea coveșilor din lemn. Acolo unde el a stat, s-a înfiripat apoi o mică așezare omenească, stăpânită mai târziu de Ion Vodă de Rozavlea”. (6, p. 171)

Poienile Izei

Poienile Izei

Istoricul numelui localității

În decursul timpului, așezarea apare în documente, pe cărți bisericești și pe hărți cu următoarele denumiri: 1418 - Polyana Ujfalu (Satul Poiana), 1430 - Sayo-Polyana (Poiana Șieului), 1431 - Polyana (Poiana), 1458 - Polyanfalva, 1605 - Saio Poiana, 1638 - Illyespolyana, 1725 - Sajopolyana, 1743 - Poenile lui Ilieși, 1745 - Poenile lui Ilieș, 1773 - Sajo Polyana, Poenile lui Ilies, 1782, 1785 - Sajópojanna, 1808, 1863, 1880, 1890 - Sajo-Polyana, 1851 - Polyana (Sajo), 1869-1887 Poieni, Sajo-Polyana, 1873 - Sajópolyana, 1910 - Poenile Glodului, 1913 - Sajómező, 1920 - Poieni, 1925, 1930 - Poenile-Glodului, 1956 - Poienele-Glodului, 1966 - Poenile Glodului și din anul 1968 - Poenile Izei.

Date despre istoricul localității Poenile Izei

Localitatea Poenile Izei este amintită într-un document care a fost înaintat regelui Sigismund în data de 27 septembrie 1418, sub numele de „*Polyana Ujfalu*” (Satul Poiana). (8, p. 221: 6, p. 171: 17, p. 289)

În data de 24 noiembrie 1430, Conventul din Lelesz adeverește că Stanislau și Georgiu, nepoții voievodului Ioan din Rozavlea, „din iubire frățescă” cedau lui Mihail și Ioan, fiii lui Sandrin Gherheș din Sarasău, născuți din nobila Stana, fiica voievodului Ioan, părțile lor din Poenile Șieului, Slătioara și dintr-o moară de pe apa Șieului. (16, p. 64)

În anul 1510 Sigismund Pogan de Cseb este introdus în stăpânirea întregii posesiuni Ruscova și a unor părți din Rozavlea și Poiana. (9, p. 85)

În anul 1513 Petru de Dolha este introdus în stăpânirea întregii posesiuni Ruscova și a unor părți din Rozavlea, Leordina și Poiana. (9, p. 85)

În anul 1600 nobilul Petru Dunca deținea o casă iobăgească în Poenile Glodului. (13, p. 120)

În secolul al XVII-lea, locuitorii satului Poieni au „*extirpat*”/curățat terenurile de vegetație, necesare cultivării a 43 de „*câble*” (găleți) de cereale (13), Câbla este unitatea de măsură folosită în sec. XV-XVIII și este echivalentă a 80 de litri.

La sfârșitul secolului al XVII-lea, satul era locuit de 16 țărani și 4 nobili cu posesie, toți erau români. (13, p. 120)

În anii 1763 și 1765 este consemnată școala din Poenile Izei. (16, p. 275)

În descrierea topografică a Comitatului Maramureș de către maiorul Carracioli de Ghelin, în perioada 1767-1769, satul Poenile Izei era format în mare parte din nobili și puțini țărani sau supuși. În sat erau 60 și ceva de case, în care locuiau 75 de familii. Populația localității era de 412 locuitori din care 124 bărbați, 118 femei, 90 de băieți și 80 de fete. (14, p. 261-295)

Conscripția oficială din anul 1787 cuprinde și un recensământ al copiilor de vârstă școlară, care frecventau școala în localitatea Poenile Izei. Au fost înscrși la școală 104 copii (43 fete și 61 băieți) cu vârste cuprinse între 7-14 ani. (16, p. 309)

În anul 1822 în Poenile Glodului au imigrat 2 transilvăneni, din care Bojka Matei era din Lăpușul Românesc. (15, p. 182-195)

În anul 1827 s-au introdus matricolele botezaților și ale cununiiilor în parohia din Poenile Glodului. (16, p. 341)

În anul 1869 populația localității a fost de 824 locuitori din care: 757 de români, 65 germani și 2 maghiari. (22, p. 39). La acest recensământ, evreii s-au declarat germani.

În data de 30 aprilie 1869 se stabilește limba română ca limbă oficială a localităților din Plasa Dragomirești: Poenile Glodului (Poenile Izei), Bocicoel, Botiza, Cuhea (Bogdan Vodă), Dragomirești, Glod, Ieud, Rozavlea, Săcel, Săliștea de Sus, Slătioara, Strâmtura, Șieu. (16, p. 404)

În anul 1880 populația localității a fost de 825 locuitori din care: 749 români, 63 germani, 2 maghiari, 1 ucrainean și despre 10 locuitori informațiile nu sunt disponibile. (22, p. 39). La acest recensământ evreii s-au declarat germani.

În anul 1900 populația localității a fost de 942 locuitori din care: 782 români, 160 germani. (22, p. 39). La acest recensământ evreii s-au declarat germani.

La recensământul din 1910, populația localității a fost de 1144 locuitori din care: 958 români, 185 germani și 1 maghiar. În localitate erau 241 de clădiri. (6). La acest recensământ evreii s-au declarat germani.

În perioada 1914-1918, locuitorii din Poienile Izei au participat la Primul Război Mondial. Eroii din localitate care au murit în lupte sunt: Ghiban Mihai, Giurgi Ion, Muntean Ion, Florea Petru, Drăguș Petru, Sas Dumitru, Bobocea Ion, Bobocea Vasile, Ilieș Pătru, Pătrăuș Mihai, Crăciun Dumitru, Sas Dumitru și Giurgi Ioan

În anul 1925 se înființează primăria comunei Poienile Glodului, azi Poienile Izei (Monitorul Oficial 11037/7 octombrie 1925).

La recensământul din 1930, populația localității a fost de 1091 locuitori din care: 943 români și 148 evrei. În localitate erau 277 clădiri. (6)

În anul 1934, în localitatea Poienile Glodului erau 95 cai, 466 vite, 1822 oi și capre, 280 porci, 839 păsări și 89 stupi. Folosința terenului era: 1419 iugăre (816,6 ha) arabil, 1122 iugăre (645,7 ha) fânete, 182 iugăre (104,7 ha) păduri, 10 iug. (5,8 ha) livezi și 58 iug. (33,4 ha) neproductiv, total 2791 iugăre (1606 ha). (10, p. 124-125)

În anul 1934, în localitatea Poienile Glodului era primărie, biserică greco-catolică și școală primară. (10, p. 148)

La recensământul din anul 1941, populația localității a fost de 1208 locuitori din care: 1057 români și 151 evrei. (22, p. 39)

În perioada 1940-1945, locuitorii din Poienile Izei au participat la luptele din al Doilea Război Mondial. Eroii din localitate care au murit în lupte sunt: Giurgi Gheorghe, Drăguș Petru, Muntean Gheorghe, Muntean Ion, Tomșa Ilie, Petreș Ion și Popan Ion.

La recensământul din anul 1956, populația localității a fost de 1171 de locuitori (în totalitate români). (22, p. 39)

La recensământul din anul 1966, populația localității a fost de 1305 locuitori (în totalitate români). (22, p. 39)

În anul 1968 se schimbă numele localității din Poienile Glodului în Poienile Izei.

În anul 1968 se desființează comuna Poienile Izei și devine sat ce aparține de comuna Botiza. (26)

La recensământul din anul 1977, populația localității a fost de 1286 locuitori (în totalitate români). (22, p. 39)

La recensământul din anul 1992, populația localității a fost de 1161 locuitori (în totalitate români). (30)

În anul 1995 în urma unui referendum organizat de primăria Botiza, la cererea locuitorilor din satul Poienile Izei, localitatea Poienile Izei se desprinde de comuna Botiza și devine comună de sine stătătoare.

În anul 2000 lângă biserica de zid „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” comunitatea locală împreună cu preotul Ioan Pop, au ridicat Crucea Monument a Eroilor din Primul și al Doilea Război Mondial, în cinstea celor 20 de eroi din localitate. (21, p.143)

În anul 2005, datorită colaborării pe care au avut-o încă din anul 1990, primăria din Poienile Izei s-a înfrățit cu primăria din orașul Maxeville din Franța.

În anul 2005 se înființează biblioteca din comuna Poienile Izei.

În anul 2011 în localitate sunt 463 de gospodării și 458 de locuințe.

În anul 2018 cu ocazia centenarului „Marea Unire 1918”, aproape de Vârful Măgura a fost amplasată „Crucea Comemorativă a Eroilor” căzuți pe câmpul de luptă. Crucea comemorativă are o înălțime de 15 m și lățimea brațelor de 6 m, fiind una dintre cele mai mari cruci din Maramureș. Crucea este confecționată din metal și a fost finanțată de preotul Ioan Vădean, în memoria tatălui său, preotul Ioan Vădean mort în închisoarea comunistă.

În anul 2022 a fost ridicată Troița Monument a foștilor prizonieri din al Doilea Război Mondial, 1940-1945. Eroii Ardelean Gheorghe, Boroica Petru și Petreș Dumitru au fost prizonieri în lagărele de muncă în perioada 1945-1948. Troița este amplasată la ieșirea din localitate, lângă drumul județean DJ 171 D ce face legătura cu localitatea Glod.

Poienile
Izei

Primăria Poienile Izei

Școala
Teren de fotbal

Căminul cultural

Punct de informare turistică

Cabinet medical

Muzeul sătesc „Casa Țărănească”
secolul al XVIII - lea

Muzeul sătesc „*Casa Țărănească*”
secolul al XVIII - lea

Locul unde se organizează
„Jocul Satului”

Loc de popas și punct de
belvedere asupra
localității Poienile Izei,
amplasat lângă drumul
județean DJ 171 D
Poienile Izei - Glod -
Slătioara

Troița monument a foștilor
prizonieri din al Doilea
Război Mondial 1940-
1945

Troiță de hotar

Crucea Monument a Eroilor din Primul și al Doilea Război Mondial din Poienile Izei

În memoria celor 20 de eroi din localitatea Poienile Izei căzuți pe câmpurile de luptă din Primul Război Mondial (1914-1918) și al Doilea Război Mondial (1940-1945), în anul 2000, a fost ridicată crucea monument, lângă biserica de zid „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*”, de comunitatea locală și preotul Ioan Pop.

Crucea monument are o înălțime de 345 cm (postament+soclu+cruce).

Postamentul este din beton, placat cu plăci de marmură albă și are dimensiunile de 210X130/50 cm.

Soclul este din beton, placat cu plăci de marmură albă și are 150X54/66 cm. Placa de marmură din fața soclului este inscripționată.

Crucea este confecționată din marmură albă și are o înălțime de 229 cm.

Pe soclu, în partea stângă și dreaptă, a crucii se află două plăci din andezit negru cu dimensiunile de 60X100/10 cm, inscripționate.

Inscripția de pe monument:

Placă de andezit:

1914 GHIBAN MIHAI, GIURGI ION,
MUNTEAN ION, FLOREA PETRU,
DRĂGUȘ PETRU, SAS DUMITRU,
BOBOCEA ION, BOBOCEA
VASILE, ILIEȘ PĂTRU, PĂTRĂUȘ
ION, CRĂCIUN DUMITRU, SAS
DUMITRU, GIURGIOAN

Placă de andezit:

1944 GIURGI GHEORGHE,
DRĂGUȘ PETRU, MUNTEAN
GHEORGHE, MUNTEAN ION,
TOMȘA ILIE, PETREUȘ ION,
POPAN ION

Placă de marmură:

VESNICA POMENIRE EROILOR
LOCALITATII POIENILE IZEI
CAZUTI IN CELE DOUA
RAZBOAIE MONDIALE

1914

GHIBAN MIHAI
GIURGI ION
MUNTEAN ION
FLOREA PETRU
DRAGUS PETRU
SAS DUMITRU
BOBOCEA ION
BOBOCEA VASILE
ILIES PATRU
PATRAUS ION
CRACIUN DUMITRU
SAS DUMITRU
GIURGI IOAN

1944

GIURGI GHEORGHE
DRAGUS PETRU
MUNTEAN GHEORGHE
MUNTEAN ION
TOMSA ILIE
PETREUS ION
POPAN ION

Troița monument a foștilor prizonieri din al Doilea Război Mondial 1940-1945

Troița monument a fost ridicată în memoria foștilor prizonieri din al Doilea Război Mondial care au fost închiși în lagăre de muncă, în perioada 1945-1948.

Troița este amplasată la ieșirea din localitate, lângă drumul județean DJ 171 D ce face legătura cu localitatea Glod.

Troița este confecționată din lemn de stejar, are 39,5/21 cm și o înălțime de 420 cm. Troița este amplasată pe un postament din beton de 127X130/37 cm.

Inscripția de pe troiță:

**ÎN MEMORIA FOȘTILOR
PRIZONIERI DE RĂZBOI
ARDELEAN GHEORGHE,
BOROICA PETRU, PETREUȘ
DUMITRU 1945-1948**

Troița a fost amplasată în anul 2022 și a fost realizată de un meșter popular din Bârsana (BârsanART)

Crucea Comemorativă a Eroilor căzuți pe câmpul de luptă

Crucea comemorativă a fost ridicată în anul 2018 cu ocazia centenarului „*Marea Unire 1918*”, aproape de Vârful Măgura.

Crucea comemorativă are o înălțime de 15 m și lățimea brațelor de 6 m, fiind una dintre cele mai mari cruci din Maramureș. Crucea este confecționată din metal și a fost finanțată de preotul Ioan Vădean, în memoria tatălui său, preotul Ioan Vădean mort în închisoarea comunistă.

Biserica Ortodoxă din Poienile Izei

În anul 1516, un document face referire la câteva biserici de lemn construite în stil românesc „*capella lignea more walachorum*” în localitățile din Ruscova, Rozavlea și Poienile Izei. (7, p. 35). Tradiția orală din localitate, consemnează că această biserică a fost în locul numit „*Gruieț*”. La Muzeul Maramureșan din Sighetu Marmației se află un picior de la Sfânta Masă din Altar, care probabil provine de la această biserică menționată. (35, p. 340-348)

Biserica de lemn cu hramul „*Sfânta Cuvioasă Parascheva*” din Poienile Izei este construită în anul 1632. (2, p. 141)

Biserica a fost sfințită de episcopul Ieremia Tisarovsky (1609-1641) din Ucraina, în anul 1632, după cum reiese de pe antimisul descoperit în piciorul Sfintei Mese din Altar, cu ocazia restaurării bisericii, în perioada 1962-1964, și aflat la Muzeul Mitropoliei Ortodoxe din Cluj-Napoca. Antimisul este semnat de episcopul Ieremia Tisarovsky de la Liov. Inscripția a fost scrisă în limba slavonă, fiind tradusă astfel: „*Cu harul Sfântului și de Viață datoratului Duh se sfințește de preasfințitul domn Eremia Tisarovsky, din mila lui Dumnezeu, episcop de Galiția, Livov, Kamenita Podoliei și exarh al marelui scaun al Constantopolului. Pravoslavica, Sfântă, Săbornicească, Apostolicească Biserică. Se sfințește acest antimis altar al Marelui Domn și Dumnezeu și Mântuitor Iisus Hristos pe care se săvârșește dumnezeiasca liturghie în satu ... Vleat 7140 iară de la Nașterea lui Hristos 1632 luna martie 8 zile*”. (37, p. 136)

În anul 1673 biserică este înzestrată cu un clopot de 30 kg., pe care se află inscripția „*Poienile lui Ilieș, 1673*”. (36, vol. II, p. 150, 305)

În perioada 1697-1701, Comitatul Maramureș a trecut oficial de la biserică neunită (ortodoxă) la biserică unită cu Roma, această unire fiind desăvârșită de mitropolitul Bălgradului Atanasie Anghel (1698-1713).

În anul 1720 episcopul de Muncaci, Ghenadie Bizantie reușește să obțină de la împăratul Carol al VI-lea, în data de 22 august 1720 un decret prin care este desființată Episcopia Maramureșului, și parohiile sunt alipite la eparhia Muncaciului. (36, p. 47)

În perioada 1723–1729 biserică a fost binecuvântată de vicarul Procopie Hodermarszki, care aduce un antimis de la episcopul de Muncaci, Gheorghe Ghenadie Bizantie (1716-1733). (24, p. 194)

În anul 1735, conscripția efectuată de oficialii Comitatului Maramureș, la cererea Vienei, consemnează că în Poieni, biserică este neunită, asemenea celor 27 de biserici din protopopiatul Iereșul de Sus. După acest an la presiunile episcopiei greco-catolice de Muncaci, parohiile din Maramureș trec treptat sub jurisdicția episcopiei de Muncaci. (36, p. 150)

Pe un „*Octoih din Rîmnice, 1750*” scrie că în anul 1687 au intrat nemții în Maramureș. În anul 1711 a fost o ciumă mare, iar în 1742 a fost a doua ciumă și au murit popa Toaderu și popa Găvrilă. (11, p. 152)

În data de 27 februarie 1743 pe un „*Molitvenic din Rîmnice, 1730*” scrie că această carte a fost cumpărată de Pătrăuș Nechita și soția Măricuța, fecioru Ion, Alecsă și Ionă, fratele său Ion și fetele Marie, Anuță, Acsenie și părinții lor Pătrăuș Dan, soția Acsenie și socrii Ionaș și soția Acsenie de la popa Dumitru din Lăpușul Românesc, pentru biserică din Poieni. Pe carte este amintit și preotul Grigorie din Bârsana. (11, p. 152)

În data de 21 noiembrie 1743, popa Grigorie din Bârsana cumpără o „*Evanghelie din București*”, pentru biserică din Poienile lui Ilieși împreună cu enoriașii: Pătrăuș Nechita, Ilieși Lica, Ilieși Lupșor, feciorul preotului Vasilie, Muntean Miron, Sas Marica, Botău Simion cu Marica, Gavril, Macovei, Pătrăuși Mihoc, Pătrăuși Andrei, Tenchiș Ion lui Andrei, Buga Vasîiu, Pătrăuși Hahie, Pătrăuși Ion, Muntean Gheorghie și Pătrăuși Filimon. (11, p. 149)

În anul 1745, Pătrăuș Ion, soția Todochie, fii Grigorie, Acsenie și nepotul Mihai au cumpărat un „*Antologhion din Rîmnice, 1745*”, pentru biserică cu hramul „*preapodoabnei Paraschevei*” din Poienile lui Ilieș. Pe carte sunt amintite și alte persoane din familie: Florea, Măriea, Pătruș Nechita, Măriuța, Dan, Acsenie, Alecsia, Ion, Acsenie și Anuța. (11, p. 147-148)

În data de 15 martie 1747, Nechita Dănese cumpără un „*Chiriacodromion din Bălgrad, 1699*”. (11, p. 149)

În anul 1747 biserica din Poienile Izei a aparținut de Protopopiatul Izei, care a fost administrat de Protopopiatul Vișeu, adică de Iereșul de Sus. (18, p. 6, 11)

În perioada iulie-august 1751 episcopul Mihail Manuel Olszavszky al diecezei greco-catolice din Munkacevo între anii 1742-1767, face o vizită canonică în comitatul Maramureș, ocazie cu care vizitează și parohia din Poienile Izei. Este consemnat preotul Basilius Dsurds (Jurju/ Giurgiu Vasilie) care a fost hirotonit de episcopul Varlaam în Moldova. Cu ocazia vizitei este consemnat faptul că biserica de lemn are turn, este acoperită cu șindrilă și are un potir, două candelabre de lemn și două clopote pe care nu se știa cine le-a binecuvântat. Biserica a fost binecuvântată de vicarul Procopie Hodermarszki (1723 – 1729), și are un antimis de la episcopul Gheorghe Ghenadie Bizantie (1716-1733). Despre preotul Giurgiu Vasilie, se menționează că a fost întemnițat 59 de zile pentru că a locuit în parohie și slujește fără a avea aprobarea Episcopului de Muncaci și fără să fi fost numit în funcția de paroh. (24, p. 194)

În data de 8 aprilie 1764, Muntean Miron a cumpărat un „*Apostol*”, pentru biserica din Șeu-Poeana pentru iertarea păcatelor sale și a părinților „*Nechita și Hahic, fecioru Nechita, Îndreiu și soțiile Anisie și Marișca*”. Pe carte sunt amintite și alte persoane: „*diacu Constantin, preotu Iurju Vasile, Muntean Olecsa și clisiarhu Ilieși Simionu*”. (11, p. 148)

În anul 1765 pe un „*Triodion din Rîmnic, 1761*”, „*muritorul Iurja Vârte a lăsat la biserica din Șeu-Poeana 40 de florini, iar Nastahie soția sa și nepoții și fetele Tiodu, Sfednițe, Catavasiē*” au cumpărat 3 cărți pentru biserică. În text sunt amintite neamurile „*Jurju Antonie, Muntean Ion, Simion, Titieana, Ștefan, Odochie, Vîrte, Nastafie, Otot, Damian și preotul Jurju Vasilie*”. (11, p. 153)

În anul 1773 biserica este înzestrată cu un clopot de 37 kg., pe care se află inscripția „*Șaieu Poiana, 1773*”. (36, vol. II, p. 150, 306)

Din anul 1778 Protopopiatul Izei are protopopi de sine stătători. De acest protopopiat aparțineau bisericile din Poienile Izei, Săcel, Săliștea de Sus, două beneficii, Dragomirești, Cuhea (Bogdan Vodă), Botiza, Bocicoel, Șieu, Ieud, Glod, Slătioara și Strâmtura. (18, p. 11)

Din anul 1781 biserica din Poienile Izei a aparținut de Protopopiatul Vișeu. De acest protopopiat aparțin bisericile din Poienile Izei, Petrova, Leordina, Vișeu de Jos, Vișeu de Mijloc, Vișeu de Sus, Moisei, Borșa, Săcel, Săliștea de Sus, Dragomirești, Cuhea, Bocicoel, Ieud, Șieu, Rozavlea, Botiza, Glod, Slătioara și Strâmtura. (18, p. 6, 7)

În data de 24 iunie 1785 pe un „*Minologhion din Blaj, 1781*” scrie că această carte a fost cumpărată de „*Muntean Luca și soția Maria pentru iertarea păcatelor părinților Miron și Anisie și a feciorilor Muntean Ioanu, Muntean Gheorghie și Muntean Simion*”. Pe carte sunt amintiți „*preotul Vașilie, diacu Iuji Ion, clopotarul Ilieșu Simion și Ioanu din Poienile lui Ilieșu*” ce a scris textul. (11, p. 151)

În anul 1785, în biserica de lemn „*Sfânta Cuvioasă Parascheva*” a fost pictat proscomidierul, de pictorul Radu Munteanu, care a trecut și numele donatorilor (1), „*Acest Jertfelnic l-au cumpărat robii lui Dumnezeu aceștia Pătrăuș Jacob cu soția sa Gafie, Bobocea Pașcu cu soția sa Todoră ca să le fie pomână lor și la tot neamul în veci de veci Amin 1785. De Radu Munteanu zugrav – luna lui martie ziua 31.*”. (31)

Din secolul al XVIII este un clopot de 15 kg. (36, vol. II, p. 306)

În anul 1786 preotul catolic Teoderușu Roșca scrie pe un „*Evhologhion manuscris*” că a fost „*foamete și în acel an s-a început cadastrarea pământului*”. Pe alta foaie scrie că această carte a fost cumpărată de „*Muntean Miron cu soția Marica pentru iertarea păcatelor feciorului său Nechita și a părinților Nechita și Ahie, și Anisie pentru biserica din Poienile lui Ilieși.*” (11, p. 150)

În anul 1786 pe un „*Evhologhion din Blaj, 1784*” scrie că această carte a fost cumpărată de „*Ilieșu Hafie, Torje Ștefan, Muntean Acsenie, Roșca Odotie, Măehriș Lupu, Pătrăuși Doca,*” pentru biserica cu hramul „*prepodoamni Paraschevei*” din Poieni. (11, p. 150-151)

Pe un „*Pomelnic din anul 1789*” aflat deasupra uşii sunt amintite persoanele „*Ioană, Iacob, Ştefan, Ionu, Ilana, Maria, Pohiră, Ion, Mihai, Ană, Marie, Ion, Pelaghie, Vasalie, Marica, Ştefan, Găvrilă, Toader, Odotie şi Sofie*”. (11, p. 154)

În anul 1793 a fost pictat fruntarul din biserica de lemn din Poienile Izei de zugravul Gheorghe Plohod (probabil tatăl mai bine cunoscutului zugrav Ioan Plohod din Dragomireşti) conform celor două inscripţii (pisanii) „*Aciăst sff[ân]t fruntariu au plătit Pătrăuş Mătei cu so[a]Ńta sa Ană, şi cu Muntia[n] Ghiorghie şi cu soaŃa sa Vărvara şi cu fiiu său Iacov ca să le fie pomană a tot rodu lor, din niam în niam Amin.*” şi „*şi sau zugrăvit în anu lui H[risto]s 1793, în zilele preă înă[1]Ńatului împărat FranŃişcuşu, sau gătat în luna lui iulie în 5 zile de Ploh[o]d Ghiorghie Dragumireştean[u].*”. (3, p. 8-9)

În anul 1794 este pictată biserica de lemn de acelaşi zugrav, Gheorghe Plohod. InscripŃia (pisania) aflată de a lungul bolŃii şi a corului „*Această sfântă besearăcă sau înciăput a să zugrăvi în anu 1794 în zile[le] pre înă[1]Ńatului împărat Fra[n]cişcuş şi a eştelenŃie sa episcop Andrei Bacenski şi vicariş Alexander Ragazi[n], [arhi]diacon popa Vasilie [din] Rozovle şi sau zugrăvit de îndemnu lui popa Theodor Roşca; şi diac a satului Giurgiu Ion; şi cărznic Ilieş Ursu; nevoitori s[Ńintei] beseareci; şi au dat întracest lucru Tomşe Grigorie şi cu [al] său frate Tomşe Ilie 20 de florinŃ se le fie pomană în veaci la tot niamul lor şi părinŃi ştefan, Ti[t] iane Nekita, muerile ale creşŃine, Marie i proci; au dat Ivaşcu Grigorie întracest lucru 20 de forinŃ cu soŃa sa Anisie fie pomane a perinŃilor Gheorghie, Pelaghie i proci; şi cee cheltuiale pletit cu satu toată i proci.*”. (3, p. 8-9)

În anul 1821 pe un „*Ceaslov*” este amintit preotul „*Teodor Roşca din Şaio-Poiana*”. (11, p. 148)

În data de 17 iunie 1828, Ilieş Dumitru cumpără un „*Catavasier din Blaj, 1762*” pentru biserica din „*Şaeu-Poana*”. Pe carte este amintit „*nemiş Muntean Vasilie notaru satului Şaeu-Poana*”. (11, p. 148-149)

Pe o icoană din biserică scrie că a fost cumpărată de „*Pătrăuş Ion cu soŃia Maria şi feciorul Vasilie cu soŃia Năstafa*”. (11, p. 153-154)

Pe o altă icoană din biserică scrie că a fost cumpărată de „*Ilieşu Simion, Marie şi Todosie*”. (11, p. 153-154)

Pe o altă icoană din biserică scrie că a fost cumpărată de „*Iticaş Ivonaş, Ştefan, Văsii, Iacob, Petru, Ileana, MarecuŃa, AnuŃa, Ivonă, Alecsa, MareauŃa şi NăstăŃa*”. (11, p. 154)

În anul 1847 este menŃionată o casă parohială. (36, vol. II, p. 150)

În anul 1862 s-a organizat Protopopiatul Ieudului. De acest protopopiat aparŃin bisericele din Poienile Izei, Săcel, Săliştea de Sus, două beneficii, Dragomireşti, Cuhea (Bogdan Vodă), Botiza, Bocicoel, Şieu şi Ieud. (18, p. 17)

În anul 1867 s-au reorganizat protopopiatele. De Protopopiatul Izei aparŃin bisericele din Poienile Izei, Botiza, Glod, cu filia Slătioara, Rozavlea, Strâmtura, Şieu şi Năneşti. (18, p. 18)

În anul 1888 se construieşte o casă parohială din lemn. (31)

În anul 1897 este construit pridvorul, au fost tăiate ferestrele dintre naos şi pronaos şi schimbate uşile de la biserica de lemn „*Sfânta Cuvioasă Parascheva*” din Poienile Izei. (36, vol II, p. 150)

În anul 1948, prin decretul 358 din 1 decembrie, Biserica Greco-Catolică este desfiinŃată şi credincioşii trec la Biserica Orodoxă Română. Cedincioşii greco-catolici au trecut la biserica ortodoxă de la începutul lunii octombrie.

În anul 1948, după desfiinŃarea bisericii greco-catolice, şi revenirea la biserica ortodoxă se reorganizează Protopopiatul Iza. De acest protopopiat aparŃineau bisericele din Poienile Izei, Săcel I, Săcel II, Săliştes de Sus I, Săliştea de Sus II, Dragomireşti, Dragomireşti-Mănăstire, Cuhea (Bogdan Vodă), Bocicoel, Ieud I, Ieud II, Şieu, Rozavlea, Botiza, Glod, Slătioara, Strâmtura şi Mănăstirea Dragomireşti. (36, vol. I, p. 66)

Din anul 1950 biserica din Poienile Izei aparŃine de Protopopiatul Vişeu. Protopopiatul Iza a fost desfiinŃat prin decizia nr. 7480/1950 a Episcopiei Vadului Feleacului şi Clujului şi parohiile trec la Protopopiatul Vişeu. (36, vol. I, p. 66)

În perioada 1961 – 1963, biserica de lemn a fost restaurată de Direcția Monumentelor Istorice. Cu această ocazie se renunță la pardoselile de scânduri și se revine la pardoseala originală din lespezi de piatră. La finalul restaurării, în data de 17 iulie 1963 biserica a fost resfințită de către Preasfințitul Părinte Teofil Herineanu, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului. (35. p. 151)

Din anul 1968 biserica din Poienile Izei aparținea de Protopopiatul Sighet. Protopopiatul Vișeu a fost desființat prin decizia nr. 1187/1968 a Episcopiei Clujului. (36, vol. I, p. 66)

În anul 1975 se înființează la biserica din Poienile Izei un cor pe patru voci sub bagheta dirijorului Petru Giurgi. (31)

În anul 1985, preotul Gheorghe Ilieș împreună cu Consiliul Parohial și enoriașii au luat decizia de a construi o nouă biserică, pentru că biserica veche era neîncăpătoare. (35. p. 151)

În perioada 1987-2003 este construită biserica de zid cu hramul „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*” din cărămidă și beton armat. Piatra de temelie a fost pusă în data de 23 aprilie 1987. Construcția bisericii a fost începută fără autorizație de construcție de către preotul Gheorghe Ilieș împreună cu Consiliul Parohial și enoriașii.

În urma unui accident, în data de 30 martie 1989, în timpul construcției bisericii, preotul Gheorghe Ilieș este strivit de o mașină și moare. Construcția bisericii este continuată de preotul Ioan Pop în perioada 1990-2003. Pictura bisericii este făcută de pictorul Ioan Botiș.

Din anul 1990 biserica din Poienile Izei aparținea de Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmarului, care a fost reactivată în data de 12 februarie 1990 prin hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Din anul 1993 biserica din Poienile Izei aparținea de Protopopiatul Vișeu, care a fost reînființat prin decizia nr. 505 a Episcopiei Maramureșului. (36, vol. I, p. 66)

În anul 1999 biserica de lemn monument istoric „*Sfânta Cuvioasă Parascheva*” din Poienile Izei, cod LMI: MM-II-m-A-04605 a fost inclusă pe lista monumentelor din patrimoniul mondial UNESCO.

În anul 2002 se construiește altarul de vară în cimitir și un pod de lemn acoperit cu draniță, peste valea Poienilor. Podul face legătura între biserica de zid, cimitir și biserica monument UNESCO. (36, p. 151)

În data de 17 august 2003 biserica de zid cu hramul „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*” este sfințită de Preasfințitul Părinte Justinian Chira, Episcop al Maramureșului și Sătmarului și Preasfințitul Părinte Iustin Sigheteanul Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

În anul 2020-2022 geamurile bisericii sunt înlocuite cu vitralii. (36, Vol. II, p. 151)

Preoții care au slujit la biserica din Poienile Izei sunt:

- 1699-1707 Popa Dan;
- 1742 popa Todor, popa Gavrilă, morți de ciumă;
- 1743-1748 preotul Grigorie din Bârsana;
- 1734/45 – 1765 sau 1749-1764 popa Jurju/ Giurgiu Vasilie hirotonit de episcopul Varlaam (episcop de Husi 1734, episcop de Radauți 1735 – 1745);
- 1751-1764 preotul Nichita Vlad;
- 1763 preotul Muntean Alexa;
- 1785 preotul Vasilie;
- 1784 - 1837 preotul Teodor Roșca, din Șaio-Poiana;
- 1837-1843 parohia este vacantă, fiind suplinită de preoții din localitatea Botiza, preot Baziliu Șimon, preot Baziliu Pop și localitatea Șieu, preot Gregoriu senior Mihali
- 1845 - 1867 preotul Ioan Muntean;
- 1867 – 1886 preotul Vasiliu Tătar;
- 1882 - 1886 preotul Aureliu Zoicaș; preotul Vasilie Tătar;
- 1886 - 1888 preotul Ioan Munteanu;
- 1868 - 1892 preotul Mihail Rednik;
- 1892 - 1901 preotul Ioan Vlad;
- 1901 - 1924 preotul Georgiu Petrovay din Botiza;
- 1924 - 1964 preotul Ioan Bârsan;
- 1964 - 1968 preotul Ilie Crișan;
- 1968 - 1989 preotul Ilieș Gheorghe;
- 1989 - 1990 vacant, preotul pensionar Ilie Crișan;
- 1990 - prezent preot Ioan Pop.

(19, p. 251; 36, vol. II, p. 78, 152, 202)

Biserica de lemn „Sfânta Cuvioasa Parascheva”

Monument UNESCO

Monument istoric: MM-II-m-A-04605

Biserica a fost edificată în jurul anului 1632

Biserica de lemn este construită în stil gotic, și are un plan dreptunghiular sub formă de navă, specific bisericilor de lemn din Maramureș. Interiorul este specific bisericilor răsăritene, fiind împărțită în pronaos „biserica femeilor”, naos „biserica bărbaților” și altar, care este decroșat și are o formă patrulateră (pătrată). La intrare, biserica este prevăzută cu un pridvor care a fost adăugat în anul 1897. Acoperișul este cu poală dublă (etajat), cu strașină independentă ce înconjoară biserica. Turnul-clopotniță este amplasat peste pronaos, și are un foișor ieșit în consolă, care este acoperit cu un coif înalt prevăzut cu o cruce în vârf.

Crucea din vârful turnului cu luna antropomorfizată

Cruci pe acoperișul bisericii

Îmbinarea la colțuri este în „cheotoare în dinte”

Acoperiș cu poală dublă (etajat)

Pridvor, 1897

Porți la intrare în cimitir

Portalul și ușa de la intrare

Picturi pe ușa bisericii

Crucea multiplicată de pe portal

În anul 1793 este pictat iconostasul de tip fruntar al bisericii de lemn de zugravul Gheorghe Plohod. (3, p. 8-9)

În anul 1794 este realizată pictura din biserica de lemn de același zugrav, Gheorghe Plohod. (3, p. 8-9)

Pictura bisericii este realizată în stil eclectic și combină reminiscente tradiționale cu elemente inovatoare specifice sfârșitului de secol XVIII. (1, p. 92)

Icoană de altar, Maica Domnului
cu Pruncul Iisus Hristos

Buna
Vestire

Patriarhul
Alexandru

Patriarhul
Macarie

Înălțarea Maicii Domnului

Serafim
Sfânta Treime la Mamvri

Îngeri

Sfânta Treime

Pictură din altar

Cuviosul Moise
 Cuviosul Avxentie
 Sfântul Cuvios Anton (Antonie
 de Kiev, fondator al tradiției
 monahale din Rusia Kieveană)
 Sfântul Cuvios Teodosie
 (Antonie de Kiev împreună cu
 Teodosie de la Kiev au
 întemeiat în secolul al XI-lea,
 complexul mănăstiresc Lavra
 Pecersha (Lavra Peșterilor)
 Cuviosul Meletie
 Cuviosul Serghei

Sfinții Cuvioși de la Lavra
 Pecersha din Kiev, Ucraina (37,
 p. 137)

Pictură din altar

Cuviosul Efrem, Cuv. Gherasim, Cuv. Sofronie, Cuv. Damian
 (Dometie ?, Demetri ?), Cuv. Teofan, Cuviosul Teodor

Sfânta Treime

Capete de Îngeri

Evanghelistul Ioan

Facerea lui Adam și Eva

Ispita șarpelui

Alungarea din Rai

Evanghelistul Matei

Evanghelistul Luca

Lameh îl ucide pe Cain

Lapidarea Sfântului Ștefan

Evanghelistul Marcu

Încoronarea cu spini

Pictură din naos

Pictura de pe balcon

Drumul crucii și Punerea pe cruce

Facerea lui Adam și Eva

Ispita șarpelui
Pictură din naos

Alungarea din Rai

Motiv decorativ

Pilda celor zece fecioare

Apostoli

Îngerii cu sufletele se îndreaptă spre judecată

Învierea lui Iisus

Iisus se arată Mariei Magdalena

Pictură din pronaos

Ceata evreilor

Ceata turcilor

Ceata tătarilor

Ceata arapilor/harapilor (arabi)

Ceata țiganilor

Judecata de Apoi
 Cetele celor de altă confesiune (neamurile eretice)

Pictură din pronaos

Moartea Scumpu Tot feliu de păcătoși duc diavolii la iad Crășmar Morar
 (care cumpără la un preț mic și vinde la un preț mare)

Mincinosu Fermecătoru Care ie mana vacilor (femeia care strică sau ia laptele de la vaci) Desfrânata
 (persoană care face farmece, vrăji)

Judecata de Apoi
 Înfricoșata judecată

Pictură din pronaos

Tocaci (țesător)
(persoană care se ocupă cu meșteșugul țesutului)

Care sparge hatu
(care intră și ară cu plugul pe terenul vecinului)

Care doarme până-i popa la rugă

Covaci (fierar)

Suciu (cojocar)

Cismaru (cizmar)

Sabou (croitor)

Care nu face coconi

Care omoară prunci

Iuda în gura monstrului Leviathan

Pictură din pronaos

Judecata de Apoi
Înfricoșata judecată

Crucea din
vârful
altarului

Altarul de vară

Luna antropomorfizată

Pod de lemn peste
Valea Poieni

Luminație (Ziua Morților)

Biserica „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*”
Altarul de vară
Cimitirul
Biserica de lemn „*Sfânta Cuvioasa Parascheva*”

Biserica „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*”
Biserica a fost edificată în perioada 1987-2003
A fost sfințită în anul 2003

Intrarea în Ierusalim

Capul de reptilă a monstrului Leviathan

Înălțarea Sfintei Cruci

Sărutul lui Iuda

Picturi din biserică realizate de pictorul Ioan Botiș

Cruci din piatră

Cimitirul din localitatea

Crucă de mormânt ce imită crucea „Cavalerilor de Malta”. (34, p. 427)
Crucă a fost confecționată de meșterii piatrari din localitatea Glod în secolul al XVIII-lea, și este cea mai frumoasă crucă de piatră, veche din Țara Maramureșului.
Pe crucă se află „Rozete din petale de flori”, circumscrise de „torsadă”

Crucă din metal,
anii 1980

Cruci din cimitirul ortodox

Troiță.
A.D. 2023
AUCT. DONATOR
ADI MÂRZA
&
AURELIA
MIHAI NICOLAE
FLORIN

Troiță.
Bârsan ART
2021

Troiță
2021
Bârsan ART

Troiță
ANUL 2021
Bârsan ART

**Troițe din localitate și
inscripțiile de pe ele**

Troiță
ANUL 2021
Bârsan ART

Troiță
-1995-
-21-04-

Troiță
17-VII
1998

Troiță
2011

Troiță, 2006

Troiță, 1993

Troițe realizate în perioada 1980-1985

Troițe

Troiță din fier
2007

Troiță

Troiță realizată în perioada 1980-1985

Troiță veche

Troiță din metal,
începutul secolului
al XX-lea

*IISUS
HRISTOS
FIUL LUI
DUMNEZEU*

Troița este
amplasată la
intrarea în
localitate lângă DJ
171D Botiza-
Poienile Izei

Cimitirul evreiesc

Poartă maramureșeană, 2020

Poartă maramureșeană, 1996

Poartă maramureșeană

Poartă maramureșeană, 2016

Poartă maramureșeană

Porți maramureșene din localitatea Poienile Izei

Poartă maramureșeană

Detaliu poartă maramureșeană, 1974

Poartă maramureșeană

Poartă maramureșeană, 1974

Poartă maramureșeană, 1970

Populația localității Poienile Izei

Conform recensământului din anul 2021, în sat erau înregistrați 792 locuitori. De-a lungul timpului populația a crescut constant până în anul 1966, după care a început să scadă.

Limba vorbită de locuitorii din localitate este limba română, graiul maramureșean.

Locuitorii din Poienile Izei sunt numiți cu apelativele: poienar, poienară, poienari, poienare.

Ca în majoritatea satelor maramureșene, sătenii din Poienile Izei au primit poreclele de: „afinari”, „duboși”, „ouări” (pentru că vindeau ouă).

Anul	Total	Sex masculin	Sex feminin	Români	Maghiari	Ucraineni	Germani	Evrei	Informație nedisponibilă
1767	412	214	198	-	-	-	-	-	-
1869 a	824	-	-	757	2	-	65	-	-
1880 a	825	-	-	735	2	1	62	-	-
1880 b	825	-	-	749	2	1	63	-	-
1890 a	941	-	-	803	-	-	135	-	-
1900 a	942	-	-	782	-	-	160	-	-
1910 a	1144	-	-	958	1	-	185	-	-
1920 n	1153	-	-	1017	-	-	-	136	-
1930 a	1091	-	-	932	-	-	-	159	-
1930 n	1091	-	-	943	-	-	-	148	-
1941 a	1208	-	-	1057	-	-	-	151	-
1941 n	1208	-	-	1057	-	-	-	151	-
1956	1171	-	-	-	-	-	-	-	-
1966 a	1305	-	-	1305	-	-	-	-	-
1966 n	1305	-	-	1305	-	-	-	-	-
1977 n	1286	-	-	1286	-	-	-	-	-
1992 a	1161	-	-	-	-	-	-	-	-
1992 n	1161	-	-	1161	-	-	-	-	-
2002 n	1028	-	-	1028	-	1	-	-	-
2002 a	1028	-	-	1027	-	-	-	-	-
2011	940	455	485	927	-	-	-	-	13
2021	792	-	-	774	-	-	-	-	18

Populația localității Poienile Izei în perioada 1767-2021, după etnie. (23, p. 61: 30)

a - recensământul după limba maternă

n - recensământul după naționalitate

Personalități din Poienile Izei

Arhimandrit Ilieș Pantelimon, n. 1969
Filosof, prof. univ. dr. Tomșa Gheorghe, n. 1945
Notar Sas Gheorghe, cetățean de onoare al comunei din 2022

Avocat Sas Ioan, cetățean de onoare al comunei Poienile Izei din 2022

Instrumentist Florea Gheorghe
Instrumentist Florea Ioan, n. 1948

Solist Giurgi Florentina

Solist Giurgi Petru

Solist Pop Ioan, n. 1956

Primari ai localității Poienile Izei

1928-1930, 1931-1934, 1934-1935 primar Sas Petru

1930-1931 primar Pătrăuș Vasile

1934, 1936 primar Tomșa Petru

1935-1936, 1936-1937 primar Sas Ioan a lui Gheorghe

1995-2020 primar Dunca Vasile

2020-2024, 2024-, primar Bârlea Mirela Lăcrimioara

Anul	Total	Ortodoxă	Greco-catolică	Romano-catolică	Mozaică	Penticostală	Informație nedisponibilă
1767	412	-	-	-	-	-	-
1869	824	-	757	2	65	-	-
1880	825	1	729	1	94	-	-
1890	941	-	806	-	135	-	-
1900	942	-	784	-	158	-	-
1910	1144	-	959	-	185	-	-
1920	1153	-	-	-	-	-	-
1930	1091	7	925	-	159	-	-
1941	1208	-	1058	-	150	-	-
1956	1171	-	-	-	-	-	-
1966	1305	-	-	-	-	-	-
1977	1286	-	-	-	-	-	-
1992	1161	1154	5	-	-	1	-
2002	1028	1028	-	-	-	-	-
2011	940	927	-	-	-	-	13
2021	792	771	-	-	-	-	21

Populația localității Poienile Izei în perioada 1767-2021, după religie. (22, p. 39; 30)

Evreii la recensămintele din perioada 1869-1910 s-au declarat germani (nemți).

Nume de familie din localitatea Poienile Izei

În anul 2024 în localitate sunt menționate 73 de nume de familie, din care doar 11 familii sunt mai numeroase, respectiv: Ilieș, Ilies - 73; Petreuş, Petreus - 54; Muntean - 53; Giurgi - 28; Tomsa, Tomşa - 28; Puicar - 22; Dunca, Dunka - 17; Sas - 15; Popan - 15; Giurgiu - 11 și Bilt - 10.

Nr. curent	Nume familie	Nr. de familii	Vechimea și originea familiei
1.	ANANIE	1	
2.	BARAN	1	
3.	BARSOAN	1	
4.	BASARAB	1	
5.	BĂRSOAN	1	
6.	BĂRSAN	1	1408, Bârsana
7.	BĂRSĂUAN	2	
8.	BĂRSOAN	1	
9.	BELEA	1	
10.	BILȚ	10	1658, Vișeu de Mijloc
11.	BĂRLEA	6	1473, Berbești
12.	BÎRSOAN	4	
13.	BOBOCEA	3	
14.	BOCA	1	
15.	BOROCIA	2	
16.	BOTIZAN	3	
17.	BUD	3	1405, Budești
18.	CEPELIUC	1	
19.	CHIORAN	1	
20.	COLOJVARI	1	
21.	COMAN	3	1593, Călinești
22.	CRĂCIUN	3	
23.	DRĂGUȘ	5	1471, Budești
24.	DUNCA	16	1373, Șieu
25.	DUNKA	1	1373, Șieu
26.	FLOREA	6	1613, Ieud
27.	GIURGI	28	1430, Poienile Izei
28.	GIURGIU	11	1430, Poienile Izei
29.	GUSIN	1	
30.	HOJDA	3	1584, Vișeu, Moisei
31.	HORONGHI	1	
32.	ILIES	17	1360, Poienile Izei
33.	ILIEȘ	56	1360, Poienile Izei
34.	IOSUB	1	
35.	JURJ	1	

36.	LENGHEL	1	
37.	LUDUȘAN	1	
38.	MÎRZA	1	1634, Bârsana
39.	MOȘ	1	
40.	MUNTEAN	53	1637, Poienile Izei
41.	NAN	2	1406, Săpâța
42.	NEAGU	1	
43.	NEMEȘ	4	1586, Ieud
44.	NICOLCESCU	1	
45.	OPRIS	1	1494, Budești
46.	OPRIȘ	6	1494, Budești
47.	PETREUS	6	
48.	PETREUȘ	48	
49.	POP	5	1668, Rozavlea
50.	POPAN	15	1699, Rozavlea
51.	POP-MUNTEAN	1	
52.	POTÎRNAC	1	
53.	PUICAR	22	
54.	RAC	1	1688, Rozavlea
55.	REDNIC	1	1317, Giulești
56.	ROMAN	3	1505, Desești
57.	SABADAS	1	
58.	SABADIȘ	1	
59.	SAS	15	1528, Șieu
60.	SIDAU	1	
61.	SIDĂU	1	
62.	STAN	2	1608, Săpâța
63.	ȘTEȚI-PETREUȘ	1	1495, Berbești
64.	TOMOS	1	
65.	TIBIL	1	1587, Budești
66.	TIMIȘ	2	1456, Borșa
67.	TOMSA	4	1699, Dragomirești
68.	TOMȘA	24	1699, Dragomirești
69.	TRIFOI	2	
70.	TURDA	1	1608, Săpâța
71.	TYORAN	1	
72.	VISOVAN	1	
73.	ZSURZS	1	

Nume de familie care au dispărut din localitate: ARDELEAN, BUGA (amintit în 1743), BOTĂU (amintit în 1743), BOJKA (amintit în 1822, origine, Lăpușul Românesc), COTEȚ (origine, Poienile Izei), COSOR, DOLCA, GHIBAN, ROȘCA (amintit în 1786), HODEA (amintit în 1645, origine, Poienile Izei), MĂEHRIȘ (amintit în 1786), NECHITA (amintit în 1747), IUGA (origine, Săliștea de Sus), ȘTIOPEI, LAD, TENCHIȘ (origine, Săliștea de Sus), TORJE, VLAD (origine, Săliștea de Sus).

Portul popular din Poienile Izei

Portul popular din localitatea Poienile Izei este specific maramureșean, având o individualitate specifică localității dar are influențe și piese și din alte localități de pe Valea Izei, Valea Vișeuului și Valea Mara.

Portul popular femeiesc azi

În componența sa intră:

- „*Opinci de oargă*”. Încălțăminte la femei în zilele de sărbătoare sunt opincile de culoare cărămizie (roșiatic), maro închis sau negre și sunt legate cu „*nojițe*” de culoare neagră din lână și rar din piele. Opincile de oargă sunt confecționate din piele tăbăcită de vită.

- „*Obiele*”. Iarna în opinci se poartă obiele din pânură albă, care înfășoară piciorul.

- „*Strinci*”. Vara, toamna, primăvara și uneori iarna când vremea este mai blândă în opinci se poartă strinci (ciorapi) croșetați din lână albă sau bumbac.

- „*Bilgăre*”. Unele fete și femei tinere poartă de sărbători cizme din piele de vită, numite „*bilgăre*”, care au pielea tare, sunt înalte și acoperă pulpa piciorului.

- „*Cameșă*”. De sărbători se poartă cămeșă de culoare albă făcută din bumbac care este scurtă până în brâu sau lungă, cu „*bezeri*” la umeri, piept și mâneci. Cămașa este largă pe corp, mânecile sunt largi și este confecționată din pânză de bumbac. La gât are o „*gura*” (decolteu) dreptunghiular care este cusut cu mâna de jur împrejur cu motive geometrice și florale de culoare albă sau în diferite culori. Unele „*cameșe*” sunt prevăzute cu o „*guriță mică*”, falsă în față.

- „*Cameșă lungă*”. În localitate se poartă și cămașă lungă care este prevăzută cu poale.

- „*Sumnă*”. Femeile tinere și fetele poartă sumne, care sunt viu colorate și înflorate de culoare preponderent roșie, verde, galbenă, albastră, etc. Femeile mai în vârstă poartă sumnă de culoare închisă.

- „*Poale*”. Poalele sunt confecționate din pânză de bumbac de culoare albă, care sunt prevăzute în partea de jos cu „*tortițe*”. Poalele se poartă pe sub sumnă sau zadii.

- „*Zadii*”. Zadiile sunt confecționate din lână și sunt țesute în vârste (dungi) orizontale egale ca lățime, de 10-12 cm, în două culori, negru cu roșu. Zadiile sunt prinse cu brâu de lână, confecționat în diverse culori. Zadiile se poartă peste poale, o zadie în față și una în spate, sau peste sumnă, o zadie doar în față. Zadiile se poartă atât vara cât și iarna.

- „*Pieptar*”. Pieptarul este confecționat din blană de oaie și este fără mâneci. În localitate fetele poartă de sărbători „*pieptar cu ciucuri*” de pe Valea Mara. Femeile poartă de sărbători „*pieptar d’ișaoñesc*”, cu „*bumbi*” din localitatea Vișeu de Jos.

- „*Chit*”. Chitul cu căluși este un pieptar fără mâneci, care este confecționat din pânură de culoare albastră cu negru (când se țese pânura se pune un fir vopsit în albastru închis și un fir vopsit în negru) și este purtat de fete și femei atât în zilele de sărbătoare cât și în alte zile.

- „*Sfeter*”. În sezonul rece fetele și femeile tinere poartă de sărbători, sfeter (pulovăr) care este croșetat din lână albă sau din lână vopsită.

- „*Pânzătura*”. Pe cap atât vara cât și iarna femeile și fetele poartă pânzătură (batic). Fetele poartă pânzătură viu colorată și înflorată de culoare roșie, verde, albastră, etc. iar femeile mai în vârstă poartă pânzătură de culoare închisă sau neagră și mai puțin înflorată. Fetele leagă cornurile (colțurile) de la pânzătură sub bărbie sau în spate, la ceafă. Nevestele mai în vârstă și bătrânele ascund cornurile (colțurile) de la pânzătură pe lângă bărbie.

- „*Zgărdan*”. În zilele de sărbătoare, ca podoabă la gât, fetele poartă zgărdan din mărgelile mici colorate. Zgărdanul are o lățime de 1-2,5 cm și este ornamentat cu motive florale sau geometrice.

- „*Lecric*”. Lecricul cu căluși este o haină care se poartă iarna și este confecționat din pânură de culoare albastru cu negru (când se țese pânura se pune un fir vopsit în albastru închis și un fir vopsit în negru). Lecricul are guler întors, buzunarele drepte și o lungime ce depășește puțin mijlocul, fiind tivit cu barșon negru la guler, margini și buzunare.

- „*Guba*”. Fetele și femeile tinere poartă iarna gubă albă cu păr bogat, care este confecționată din pânură de lână albă făcută în vâltoare și tivită cu barșon negru. Guba are guler întors, buzunare drepte și o lungimea ce depășește cu puțin mijlocul.

La înmormântare se poartă haine de culoare închisă, în general negre și pânzătură neagră.

- „*Cununa*”. Portul popular la mireasă este același cu cel de sărbători, doar pe cap poartă o cunună lată de 6-7 cm, formată din flori artificiale (struțuri) albe și are un voal mic în spate.

- „*Cununița*”. Drușca (domnișoara de onoare) poartă același port ca cel de sărbători, doar pe cap poartă o cununiță lată de 3-4 cm, formată din flori artificiale (struțuri) albe.

Portul popular bărbătesc azi.

În componența sa intră:

- „*Opinci de oargă*”. Încălțăminte la bărbați în zilele de sărbătoare sunt opincile de culoare neagră sau cărămizie (maron, roșiatic), maro închis și sunt legate cu „*nojițe*” de culoare neagră din lână și rar din piele. Opincile sunt confecționate din piele de vită.

- „*Obiele*”. Pe timp de iarna picioarele sunt înfășurate în obiele din pânură albă iar pe timp de vară obiele din pânză de cânepă.

- „*Bilgăre*”. Feciorii poartă foarte rar, în zilele de sărbătoare cizme din piele de vită, numite „bilgăre”, care sunt înalte, au pielea tare și acoperă pulpa piciorului.

- „*Cameșa*”. Cămeșa este confecționată din pânză de bumbac sau alte materiale. Cămeșa este largă pe corp și are mânecile largi și lungi sau largi și scurte fără manșetă. Cămeșa cu mânecile lungi are o manșetă care se închide cu doi bumbi (nasturi). La gât gulerul la bărbați este drept iar la feciori este întors. În față, cămeșa are o despicătură la piept și la guler și are un șnur cu ciucuri. Cămeșa este cusută cu mâna la guler, la deschizătura din față și pe manșetă cu motive geometrice și florale de culoare albă.

- „*Sfeter*”. În sezonul rece feciorii și bărbații poartă de sărbători, pulovăr croșetat din lână albă.

- „*Cioareci*”. Pe timp de iarnă feciorii și bărbații poartă de sărbători cioareci (pantaloni) care sunt confecționați din pânură albă. Cioarecii sunt largi, au aceiași lărgime de sus până jos, sunt fără șliț și se leagă pe șolduri cu o sfoară numită brăcinar sau curea. Cioarecii sunt lungi în așa fel încât în partea de jos se înndoie, făcându-se o manșetă lată de 10-15 cm.

- „*Gatii*”. Gatiile cu roituri sunt niște pantaloni care se poartă pe timp de vară, de sărbători și sunt confecționate din cânepă sau bumbac. Gatiile sunt de culoare albă, largi și scurte, până sub genunchi, fără șliț și se leagă pe șolduri cu o sfoară numită brăcinar sau curea.

- „*Pieptaru*”. Pieptarul este confecționat din blană de oaie și este fără mâneci. Feciorii poartă pieptar cu ciucuri de pe Valea Marei și bărbații poartă pieptar „întistrit” cu cărmăgie și harast pe toată suprafața lui, și este confecționat în localitatea Vișeu de Jos sau Săliștea de Sus.

- „*Chit*”. Chitul cu căluși este un pieptar fără mâneci, care este confecționat din pânură de culoare albastră cu negru și este purtat de feciori și bărbați atât în zilele de sărbători cât și în alte zile.

- „*Guba*”. Feciorii poartă iarna gubă albă cu păr bogat, care este confecționată din pânură de lână albă făcută în vâltoare și tivită cu barșon. Guba are guler întors, buzunare drepte și o lungimea ce depășește cu puțin mijlocul.

- „*Lecric*”. Bărbații poartă lecriu cu căluși care este confecționat din pânură de culoare albastru cu negru (când se țese pânura se pune un fir vopsit în albastru închis și un fir vopsit în negru).

- „*Cușma*”. Pe cap feciorii și bărbații poartă în sezonul rece, iarna, cușmă care este confecționată din piele de miel care are lâna mică. În localitate se poartă cușma de culoare neagră și brumărie.

- „*Clop*”. Clopul se poartă în sezonul cald și este din barșon de culoare neagră și rar de culoare verde sau gri. Clopul are borul îndoit în spate.

- „*Clop din paie*”. Unii feciori și copii, de sărbători poartă și clop din paie, specific Văii Cosăului.

- „*Curaua*”. Cureaua este confecționată din piele de vită de culoare neagră, rar maronie și este lată de 15 – 25 cm, fiind prevăzută cu 4 - 6 cataramă. Cureaua se poartă azi de sărbători, dar unii bărbați o poartă și la muncile grele, mai ales iarna, pentru a-și ține mijlocul bine strâns.

Portul popular la mire este același ca de sărbători, doar pe cap poartă un clop care are un struț mare alb, măgheran și floare de mușcată.

Stegarii (domnișorii de onoare) au același port ca de sărbători, dar pe cap poartă un clop care are un struț mic alb și puțin măgheran.

Activități economice în localitate

În localitate există primărie, biserică ortodoxă română, cămin cultural, bibliotecă, poliție, bancomat, grădiniță, școală, cabinet medical, muzeu sătesc, horincie și punct de informare turistică. Principala activitate a locuitorilor din Poienile Izei este creșterea animalelor, exploatarea pământului și turismul.

Localitatea Poienile Izei este o localitate turistică aici fiind înregistrate în anul 2024, 3 pensiuni turistice, 11 pensiuni agroturistice și 12 case care oferă camere de închiriat. Capacitatea totală de cazare este de 219 locuri în 105 camere de 2, 3 și 4 flori.

Animalele crescute în gospodăria locuitorilor sunt: bovine (Brună de Maramureș), ovine (țurcană), caprine, porcine, cabaline, păsări (găini) și albine.

Cultivarea terenurilor se face pe suprafețe mici și doar pentru consum propriu. În localitate se cultivă cartofi, fasole, ceapă, morcovi, porumb etc.

În toată localitatea întâlnim pruni răzleț și mici livezi unde sunt meri, pruni, peri și nuci.

Alte activități din localitate sunt comerțul cu amănuntul și construcțiile.

Manifestări culturale și sărbători religioase

- Ziua Satului „Horea Poienarilor”

Sărbătoare culturală organizată de primărie în curtea muzeului sătesc din Poienile Izei, la care participă „tot satul”, turiști și formații folclorice din alte sate.

- Boboteaza

Sărbătoare religioasă în care toată comunitatea ortodoxă merge la biserică pentru sfințirea aghiazmei.

- Duminica Florilor

Sărbătoare religioasă în care toată comunitatea ortodoxă merge la biserică, unde se sfințesc mătășoare (ramuri de salcie cu flori). La finalul slujbei fiecare familie merge acasă cu mătășoare sfințite.

- Paști

De Paști toată comunitatea merge la biserică unde se sfințește pasca, ouăle și alte produse alimentare.

- Hramul Bisericii Ortodoxe Române „Sfânta Cuvioasă Parascheva”

- Hramul Bisericii Ortodoxe Române „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”

- Crăciunul

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă în localitate, se pune în scenă piesa de teatru *Viflaimul*, care abordează „Nașterea Domnului”.

- Anul nou și Sfântul Vasile

În ziua de Sfântul Vasile cei care au numele Vasile sunt colindați de rude și li se adresează, urări de bine.

Port de vară

Bărbați, feciori
Clop
Cameșă
Curauă

Femei, fete
Pânzătură
Cameșă
Sumnă

Poale
Zadii
Pieptar

Opinci
Strinci

Port de vară

Bărbați, feciori

Clop

Cameșă

Curauă

Pieptar

Gatii

Bilgăre

Femei, fete

Pânzătură

Cameșă

Sumnă

Poale

Zadii

Pieptar

Opinci

Strinci

Jocul satului „Horea Poienarilor”

Jocul satului „Horea Poienarilor”

Port popular

Femei, fete
Pânzătură
Sfeter
Sumnă

Poale
Pieptar
Chit cu căluși

Opinci
Strinci

Port de vară

Bărbați, feciori

Clop

Chit

Sfeter

Femei, fete

Pânzătură

Cameșă

Sumnă

Poale

Pieptar

Opinci

Strinci

Duminica Floriilor

Port de iarnă

Bărbai, feciori

Cușmă

Gubă

Cameșă

Cioareci

Femei, fete

Pânzătură

Gubă

Leoric cu căluș

Cameșă

Sumnă

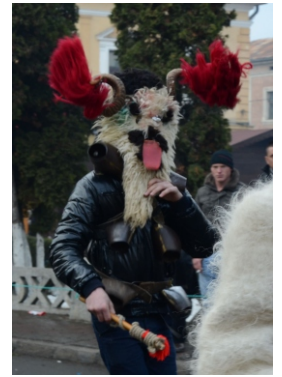

Parastas

„ViŃlaimul”, piesă de teatru popular

Căminul cultural

Toponime din localitate

Toponime menționate în perioada 1782-1785 – Megura B., Skerirosha Berg, Kolburla B. (Vf. Ticera). (27)

Toponime menționate în perioada 1819-1869 – Megura mare, Vr. Kolburla (Vf. Ticera), Val. Syjoucz, Sauerbrann. (28)

Toponime menționate în perioada 1869-1887 - Gruiul Borcutului, Măgura, Fața Măgurii, Vf. Scărișoarei, Dealul Pleșcuțului, Vf. Petricelii, Câmpul de mijloc, Valea Satului. (28)

Toponime menționate în anul 1937: Valea Luntroasă, Valea Rea, Valea Bradului, Valea Fântânei, Valea Dubului, Valea Tiselor, Dealul Pleșcuț, Fața Măgurii, Fața Pietriceli, Prislopaș, Sub Chicera, Câmpul de mijloc, Luncă. (38)

Toponime identificate în anul 2025 - toponime prezente azi pe teritoriul localității Poienile Izei sunt: Vârful Scărișoarei, Măgura (Măgura Glodului), Fața Măgurii, Gruiul Borcutului, În Obcină, Vârful Runcu, Vârful Gâlma (Glima), Vârful Ticera, Stânca „*Biserica Dacilor*” (până în anul 2020 se numea Stânca „*Biserica Dracilor*”), Vârful Feții, Deasupra Dosului, Vârful Secăturii, Vârful Dosul Tomii, Stânca Sărăturii, Valea Satului, Valea Tiselor, Valea Gruiețului, Valea Poienilor, Valea Luntroasă (Lontroasă), Borcutul de la „*Strâmtori*” sau a lui „*Gheorghe a lui Mozoc*”, Borcutul din „*Țărmuri*”, Borcutul de pe Valea Luntroasă.

Poienile Izei

Suprafața teritoriului administrativ

Suprafața teritoriului administrativ a comunei Poienile Izei este de 1.645 ha, din care 1.433 ha extravilan și 212 ha intravilan.

După categoria de folosință a terenului, comuna are 1.288 ha teren agricol (495 ha arabil, 245 ha pășuni, 548 ha fânețe), 297 ha păduri, 10 ha ape, 15 ha drumuri, 18 ha curți, construcții și 17 ha de teren neproductiv.

Relieful din localitate

Relieful din localitatea Poienile Izei este variat, cu aspect de dealuri și munți.

Relieful comunei Poienile Izei cuprinde: Munții Văratecului (Munții Lăpușului), Piemontul Botiza și culoarul Văii Poieni.

Pe raza localității ies în evidență Munții Văratecului, prin Vârful Scărișoara (1.226 m).

Piemontul Botizei este reprezentat de Măgură (Măgura Glodului 972 m), Gruiu Borcutului, Dealul Runcul (733 m), Vf. Ticerii (867 m) și Vf. Glimei (662 m).

Altitudinea minimă a localității este de aproximativ 330 m pe Valea Poieni iar altitudinea maximă este de 1226 m în Vârful Scărișoara.

Geologie

Pe teritoriul localității întâlnim diferite tipuri de roci care sunt specifice lanțului carpatic:

Nisip, pietriș în zona culoarului Văii Poieni. (29)

Gresii, marno-argile (fliș). (29)

Marne, gresii, tufuri vulcanice în zona Gruiul Borcutului, Măgura Glodului. (29) În zona Vârfului Măgura Glodului se află un abrupt și o stâncă spectaculoasă „Biserica Dracilor” formată din tufuri vulcanice.

Marne, gresii, conglomerate în zona Scărișoara. (29)

Pegmatite în zona Scărișoara. (29)

Gresii, marno-argile, menilite, șisturi bituminoase (Strate de Borșa) în zona Vf. Glimei. (29)

Vârful Scărișoara (1.226 m) este o mică cupolă vulcanică, rezultată în urma activităților vulcanice din Munții Lăpușului. (5, p. 36)

Stâncă Sărăturii

Hidrografia

Apele curgătoare de pe teritoriul localității, aparțin de bazinul hidrologic al Râului Iza.

Valea Poienilor se formează în centrul localității prin unirea Văii Satului cu Valea Gruiețului și colectează pâraiele din stânga (Valea Secăriștei, Valea Bradului) și din dreapta (Valea Luntroasă, Valea Lupului și Valea Blidaru).

Apele minerale

Pe raza localității Poienile Izei se află trei izvoare de apă minerală (borcuturi).

Borcutul de pe Valea Luntroasă (Lontroasă)

Borcutul (apa minerală) este amplasat la circa 125 m de drumul județean DJ 171B, pe versantul drept al văii Poienilor, pe valea Luntroasă. Accesul se face din drumul județean, pe o punte din fier peste Valea Poieni, și pe o cărare amenajată cu trepte până la borcut. Deasupra borcutului a fost amenajată o ciupercă din lemn acoperită. Izvorul este pietruit și acoperit cu lespezi din gresie și are 0,7 m lățime, 1,4 m lungime și o adâncime a apei de 15 cm.

Borcutul este o apă minerală bicarbonată, slab clorurată, sodică, carbogazoasă și hipotonă care conține: Cl 273,3 mg/l, Br 0,1 mg/l, NO₃ 2,2 mg/l, SO₄ 1,1 mg/l, HCO₃ 3263,5 mg/l, Na 1285,6 mg/l, K 66,6 mg/l, NH₄ 1,3 mg/l, Ca 55,9 mg/l, Mg 7,2 mg/l, Fe 2,8 mg/l, HBO₂ 18,4 mg/l, CO₂ 5001 mg/l, pH de 7,85, mineralizație totală de 6597,3 mg/litru și un debit de 0.01 l/s. (39, fișa nr. III-81)

Coordonate GPS: N 47 41 52,2, E 24 07 14,3, alt. 521 m.

Borcutul este folosit intens de localnici pentru afecțiuni gastrointestinale, hepatobiliare și ca apă de masă.

Borcutul de pe Valea Luntroasă

Borcutul de la „Strâmtori” sau a lui „Gheorghe a lui Mozoc”

Borcutul (apa minerală) se află pe partea dreaptă a Văii Poienilor, aproape de hotarul cu localitatea Șieu. Accesul se face din drumul județean DJ 171 B, pe un drum de căruțe, circa 400m.

Borcutul este amenajat într-o bortă făcută într-un trunchi de copac care are diametrul interior 47 cm, diametrul exterior 59 cm și adâncimea borcutului de 41 cm.

Apa este alcalino-teroasă, carbogazoasă, hipotonă și conține: Cl 7,1 mg/l, HCO₃ 780,9 mg/l, Na 33,4 mg/l, K 4 mg/l, Ca 116,2 mg/l, Mg 65,6 mg/l, Fe 7 mg/l, CO₂ 1918,6 mg/l, pH de 6,5 și o mineralizație totală de 2953,4 mg/litru. (39, fișa nr. III-82).

Coordonate GPS: N 47 41 51,6, E 24 08 36,9, alt. 485 m.

Borcutul nu este folosit de localnici.

Borcutul din „Țărmuri”

Borcutul (apa minerală) este amplasat la circa 30 m de drumul județean DJ 171B, și la 30 m pe versantul drept al Văii Satului. Borcutul este amenajat într-o bortă făcută într-un trunchi de copac care are diametrul interior de 35 cm, diametrul exterior 47 cm și adâncimea borcutului de 63 cm. Borcutul este acoperit cu o placă de beton semicirculară.

Apa este alcalină, hipotonă și conține: Cl 539 mg/l, Br 1 mg/l, SO₄ 46,1 mg/l, HCO₃ 2440,1 mg/l, Na 922,1 mg/l, K 12,4 mg/l, Ca 229,2 mg/l, Mg 52,5 mg/l, Fe 0.02 mg/l, HBO₂ 145,8 mg/l, CO₂ 809,8 mg/l, pH de 7, mineralizație totală de 5218,9 mg/litru și un debit de 0.01 l/s. (39, fișa nr. III-80)

Coordonate GPS: N 47 41 59,9, E 24 07 00.

Borcutul este folosit rar de localnici pentru afecțiuni gastrointestinale, hepatobiliare și ca apă de masă.

Vegetația și flora comunei Poienile Izei

Vegetația de pe raza teritoriului administrativ al localității este specifică etajului colinar și montan.

Pădurile de pe raza localității sunt formate din păduri de fag (*Fagus sylvatica* L.), păduri de molid (*Picea abies* L.) H. Karst.) și păduri de amestec: fag (*Fagus sylvatica* L.) și molid (*Picea abies* (L.) H. Karst.) la care se adaugă brad (*Abies alba* Mill.), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus* L.), frasin (*Fraxinus excelsior* L.), mesteacăn (*Betula pendula* Roth), cireș (*Prunus avium* L.) etc.

Arbuștii prezenți prin păduri și fânețe sunt: alun (*Corylus avellana* L.), păducel (*Crataegus monogyna* Jacq.), tulichină (*Daphne mezereum* L.). În zona vârfului Scărișoara întâlnim: afin (*Vaccinium myrtillus* L.) și merișor (*Vaccinium vitis-idaea* L.).

Flora în aceste păduri este formată din: breabăn (*Cardamine glanduligera* O. Schwarz), feriguță (*Polypodium vulgare* L.), iederă (*Hedera helix* L.), popâlnic iepuresc (*Hepatica nobilis* Schreb.), măseaua ciutei (*Erythronium dens-canis* L.), floarea paștelui (*Anemone nemorosa* L. ssp. *nemorosa*), ciuboțița cucului (*Primula vulgaris* Huds. ssp. *vulgaris*), viorea (*Scilla bifolia* L. ssp. *bifolia*), brustur negru (*Symphytum cordatum* Waldst. et Kit. ex Willd.), muma pădurii (*Lathraea squamaria* L.), etc.

Flora este specifică zonelor de deal și munte, aici întâlnim următoarele specii: pedicuță (*Lycopodium clavatum* L.), brândușă (*Crocus vernus* (L.) Hill ssp. *vernus*), spânz (*Helleborus purpurascens* Waldst. et Kit.), Mâna Maicii Domnului (*Dactylorhiza maculata* (L.) Soo ssp. *maculata*), podbal (*Tussilago farfara* L.), bănuței (*Bellis perennis* L.), păpădie (*Taraxacum officinale* Weber), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis* L.), ferigă de câmp (*Pteridium aquilinum* L. Khun), trifoi alb (*Trifolium repens* L.), trifoi roșu (*Trifolium pratense* L.), ghizdei (*Lotus corniculatus* L.), lumânărica pământului (*Gentiana asclepiadea* L.), coada șoricelului (*Achillea millefolium* L.), sunătoare (*Hypericum perforatum* L.), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. ssp. *bursa-pastoris*), pătlagină (*Plantago lanceolata* L., *Plantago media* L.), tremurătoare (*Briza media* L.), arnică (*Arnica montana* L.), sor cu frate (*Melampyrum bihariense* A. Kem.), nu-mă-uita (*Myosotis arvensis* (L.) Hill), garofiță (*Dianthus carthusianorum* L.), breabăn (*Cardamine glandulosa* Willd.), etc.

Pe malul văilor vegetația este formată din: răchită (*Salix fragilis* L.), arin negru (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.) și plante agățătoare: hamei (*Humulus lupulus* L.), curpen (*Clematis vitalba* L.) și viță de pădure (*Vitis sylvestris* L. ssp. *sylvestris* (C. C. Gmel.) Hegi). Stratul ierbos este format din: crețușcă (*Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.), lumânărică (*Verbascum blattaria* L.), urzică (*Urtica dioica* L. ssp. *dioica*), etc.

Fauna comunei Poienile Izei

Mamiferele prezente pe teritoriul administrativ al comunei Poienile Izei sunt: arici răsăritean (*Erinaceus concolor* Martin), cârțiță (*Talpa europaea* L.), iepure de câmp (*Lepus europaeus* Pallas), liliac mare cu nas potcoavă (*Rhinolophus ferrumequinum* Schreber), liliac mic cu nas potcoavă (*Rhinolophus hipposideros* Behstein), liliac mare (*Myotis myotis* Borkhause), veveriță (*Sciurus vulgaris* L.), pârș mare (*Glis glis* L.), șoarece de pădure (*Apodemus sylvaticus* L.), mistreț (*Sus scrofa* L.), cerb (*Cervus elaphus* L.), căprioară (*Capreolus capreolus* L.), vulpe (*Vulpes vulpes* L.), lup (*Canis lupus* L.), urs (*Ursus arctos* L.), bursuc (*Meles meles* L.), nevăstuică (*Mustela nivalis* L.), hermină (*Mustela erminea* L.), dihor (*Putorius putorius* L.), jder de copac (*Martes martes* L.), jder de piatră (*Martes foina* Erxleben), pisică sălbatică (*Felis silvestris* Schreber).

Păsările sunt reprezentate în zonă prin: uliu porumbar (*Accipiter gentilis* L.), uliu păsărar (*Accipiter nisus* L.), șorecar (*Buteo buteo* L.), vânturel roșu (*Falco tinnunculus* L.), viespar (*Pernis apivorus*), ieruncă (*Tetrastes bonasia* L.), porumbel de scorbură (*Columba palumbus* L.), cuc (*Cuculus canorus* L.), huhurez mic (*Strix aluco* L.), huhurez mare (*Strix uralensis* Pallas), caprimulg (*Caprimulgus europaeus*, ghionoaie verde (*Picus viridis* L.), ghionoaie sură (*Picus canus* L.), ciocănitore pestriță mare (*Dendrocopos major* L.), ciocănitore cu spate alb (*Dendrocopos leucotos*),

ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius* L.), ciocârlie de pădure (*Lullula arborea* L.), rândunică (*Hirundo rustica* L.), grangur (*Oriolus oriolus* L.), gaiță (*Garrulus glandarius* L.), cioară de semănătură (*Corvus frugilegus* L.), cioară grivă (*Corvus corone cornix* L.), corb (*Corvus corax* L.), coțofană (*Pica pica* L.) alunar (*Nucifraga caryocatactes caryocatactes* L.), pițigoii mare (*Parus major* L.), pițigoii de munte (*Parus montanus* Baldenstein), țiclean (*Sitta europaea* Wolf), ochiul boului (*Troglodytes troglodytes* L.), mierlă (*Turdus merula* L.), muscar gulerat (*Ficedula albicollis* Temm.), muscar mic (*Ficedula parva* Bechst), codobatură de munte (*Motacilla cinerea* Tunst.), codobatură albă (*Motacilla alba* L.), vrabie de casă (*Passer domesticus* L.), vrabie de câmp (*Passer montanus* L.), cintează (*Fringilla coelebs* L.), etc.

Amfibienii și reptilele prezente în zonă sunt: salamandă (*Salamandra salamandra* L.), buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata* L.), broască roșie de munte (*Rana temporaria* L.), șopârlă de câmp (*Lacerta agilis* L.), șopârlă de munte (*Lacerta vivipara* Jacquin), șarpe orb (*Anguis fragilis* L.), șarpe de alun (*Coronella austriaca* Laur.) și șarpe de casă (*Natrix natrix* L.).

Speciile de pești întâlnite în Valea Poieni de pe raza localității sunt: boiștean (*Phoxinus phoxinus* L.).

Specii de plante protejate aflate pe raza teritoriului localității

Arnica (*Arnica montana* L.), sub vf. Scărișoara, este plantă medicinală și specie protejată Natura 2000, Directiva Habitata - Anexa V; OUG 57/2007 (Legea 49/2011) - Anexa 5A.

Zone protejate

Pe raza localității se află Situl Natura 2000 Valea Izei - Dealul Solovan RO SCI 0264 care include 99% din suprafața administrativă a localității Poienile Izei.

Trasee turistice

Traseu turistic: Poienile Izei – Dealul Măgura – Vârful Scărișoara

Marcaj: cruce albastră pe fond alb

Durață: 2-3 ore

Dificultate: ușor - mediu

Legătură cu alte trasee:

- cruce roșie pe fond alb, din șaua Măgura spre localitatea Glod;
- bandă galbenă pe fond alb, din Vârful Scărișoara spre localitatea Botiza sau localitatea Budești;
- traseu spre „Crucea Comemorativă a Eroilor”, stânca „Biserica Dracilor” și Vârful Măgura

Traseu turistic: Poienile Izei – șaua Gâlmei – Valea Sasului (Botiza)

Marcaj: triunghi roșu pe fond alb

Durață: 1 oră

Dificultate: ușor

Legătură cu alte trasee:

- bandă galbenă pe fond alb, din șaua Gâlmei spre localitatea Botiza sau localitatea Budești
- cruce roșie pe fond alb, din Valea Sasului spre Tăul Văratec – Vârful Văratec sau spre localitatea Botiza

Traseu turistic: Botiza – Valea Sasului – șaua Gâlmei – sub Vârful Ticera – Vârful Scărișoara – sub Vârful Sermetieș – Mănăstirea Budești – Budești

Marcaj: bandă galbenă pe fond alb

Durață: 6-7 ore

Dificultate: medie

Legătură cu alte trasee:

- cruce albastră pe fond alb, din Vârful Scărișoara spre Poienile Izei

Traseu de biciclete: Poienile Izei – Măgura – șaua Măgura – Glod – Poienile Izei

Marcaj: „C” galbenă pe fond alb

Durață: 3 ore

Distanță: 12 km

Dificultate: medie

Traseu turistic: Drumul Maramureșului

Localitatea Poienile Izei face parte din traseu tematic *Drumul Maramureșului* amenajat în județul Maramureș. Traseul poate fi parcurs cu bicicleta sau pe jos.

Vârful Scărișoara - 1226 m

Vârful Măgura - 972 m
(Vârful Măgura Glodului)

Stâncă „Biserica Dacilor”
(Stâncă „Biserica Dracilor”)

Stânca
„Biserica Dacilor”
(Stânca „Biserica
Dracilor”)

Stânci de pe Măgură

Măgură
(Măgura Glodului)

Obcină Vârful Runcu

Vârful Gâlma (Glima)

Măgură
(Măgura Glodului)

Vârful Ticerii - 866 m

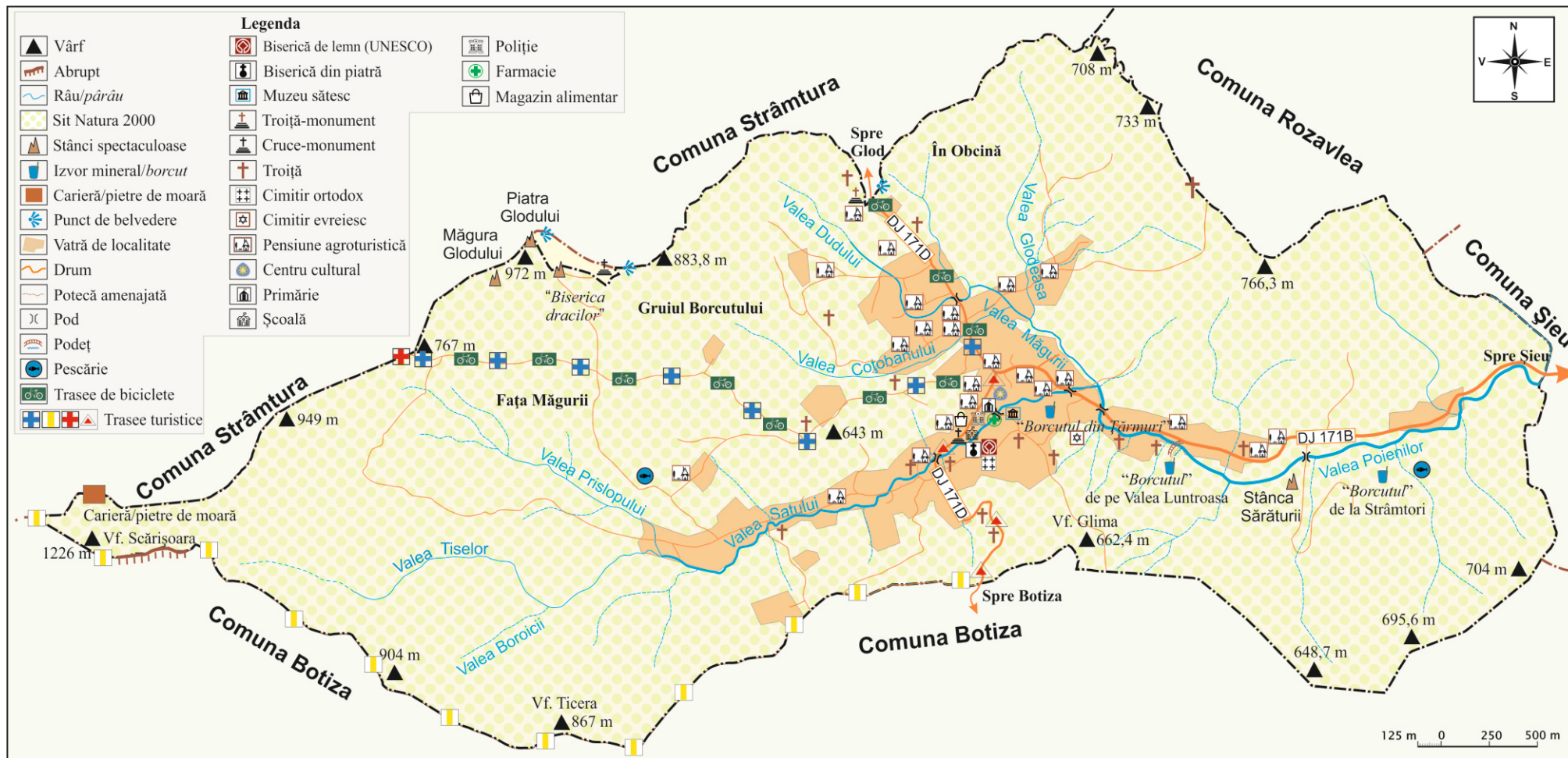
Valea Tiselor

BIBLIOGRAFIE

1. Anca Pop-Bratu, *Pictura murală Maramureșeană*, Editura Meridiane, București, 1982
2. Alexandru Babos, *Tracing a Sacred Building Tradition. Wooden Churches, Carpenters and Founders in Maramures until the Turn of the 18th Century*, Lund University, Sweden, 2004.
3. Alexandru Baboș, Mihai Covaci, *Raport de cercetare al unor picturi din bisericile de lemn maramureșene*.
4. Alexandru Filipașcu, *Enciclopedia Familiilor Nobile Maramureșene de Origine Română*, Editura Eikon, Cluj Napoca, 2015 (ediția a II-a adăugată și îngrijită de Ion și Livia Piso).
5. Dumitru Istvan, Ioan Pop, *Munții Carpați*, București, nr. 34, 2002.
6. George Cristea, Mihai Dăncuș, *Maramureș, un muzeu viu în centrul Europei*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2000.
7. Geza E, 1961, după Al. Baboș în *Three centuries of Carpentering Churches*, 2000.
8. Ioan Mihalyi de Apșa, *Diplome maramureșene din secolul al XIV-lea și al XV-lea*, Sighet, 1900.
9. Ioan Aurel Pop, *Diplome Maramureșene din secolele XVI-XVIII, provenite din colecția lui Ioan Mihalyi de Apșa*, Editura Academia Română, Cluj Napoca, 2012.
10. I. Dermier, Ioan Marin, *Maramureșul Românesc, studiu de geografie, Cartea Românească*, București, 1934.
11. Ioan Bîrlea, *Însemnări din Bisericile Maramureșului*, București 1909.
12. Ioan Nădișan, Vasile Bologa, *Surse hidrominerale și microstațiuni balneare din Maramureș*, Editura Universității de Nord, Baia Mare, 2012.
13. Livia Ardelean, *Istoria economică și socială a Maramureșului între 1600-1700*, Editura Etnologica, Baia Mare, 2012.
14. Livia Ardelean, *Descrierea topografică a comitatului Maramureș din anii 1767-1769*, Acta Musei Maramorosiensis XVII, Muzeul Maramureșan, Sighetu Marmației, 2021.
15. Livia Ardelean, *Mișcări de populație în Maramureșul istoric, Societate-Cultură-Biserică*, Studii de istorie medievală și modernă, 2014.
16. Laura Temian, Lazăr T., Valentin B., Zamfir D., Lavinium A., *File de Condică, Ținuturile Chioar, Codru. Lăpuș, Maramureș*, Biblioteca Județeană „Petre Dulfur”, vol. I, Baia Mare, 2016.
17. Ștefan Vișovan, *Monografia toponimică a văii Izei*, Editura Mega, Editura Argonaut, Cluj Napoca, 2005.
18. Tit Bud, *Date istorice despre Protopopiatele Parochiilor și Mănăstirilor Române din Maramureș din cele mai vechi timpuri până în anul 1911*, Gherla, 1911.
19. Tit Bud, *Scrieri Istorice*, Editura Valea Verde Sighet, 2021.
20. Vasile Timur Chiș, Mihai Hotea, *Poienile Izei, Ghid turistic/Guide Turistique*, Sighetu Marmației, 2017
21. Vasile Timur Chiș, *Monumente închinare eroilor și martirilor din Primul și al Doilea Război Mondial din Țara Maramureșului*, Editura Huțului, Repedea, 2021.
22. Varga E. Árpád, *Máramaros megye településeinek felekezeti adatai, 1850/1869-2002*.
23. Varga E. Árpád, *Máramaros megye településeinek etnikai (anyanyelvi/nemzetiségi) adatai, 1850/1869-2002*.
24. Viorel Ciubotă, Vasile Rus, Irina Liuba Horvat, Mihai Misiuk, Serghei Veskvarko, Turuczko Sandor, *Episcopia Greco-Catolică de Mukacevo, Documente II*, Editura Muzeului Sătmărean, 2012.
25. Vasile Iuga de Săliște, *Dicționar istoric al localităților din județul Maramureș*, Editura Societății Culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, Cluj Napoca, 2012
26. ***Legea 2/16 februarie 1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România.
27. ***Harta Comitatului Maramureș, 1782-1785.
28. ***Harta Hungary, Second military survey of the Hasburg Empire 1819-1869, 1869-1887.
29. ***Harta Geologică, 1968.
30. ***<https://www.recensamantromania.ro>
31. ***<http://www.protopopiatulviseu.ro>
32. [https://ro.wikisource.org/wiki/Dicționar_de_regionalisme_și_arhaisme_din_Maramureș_\(ed._a_II-a\)/Antroponime](https://ro.wikisource.org/wiki/Dicționar_de_regionalisme_și_arhaisme_din_Maramureș_(ed._a_II-a)/Antroponime). Dorin Ștef
33. https://ro.wikisource.org/wiki/Dicționar_etimologic_al_localităților_din_județul_Maramureș/Localități_din_județul_Maramureș. Dorin Ștef
34. Carol Kacso, *Repertoriul arheologic al județului Maramureș*, vol. I, Editura Eurotip, Baia Mare, 2011
35. Vasile Timur Chiș, Sorin Alin Kosinszki, *Un picior de la Sfânta Masă din Poienile Izei aflat în patrimoniul Muzeului Maramureșan Sighetu Marmației*, Acta Musei Maramorosiensis, vol. XX, p. 340-348, 2024
36. *Monografia Protopopiatului Vișeu, istoria unui vechi protopopiat maramureșean*, Editura Lumea Credinței, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, vol. I, vol II, 2023
37. Dumitrița Daniela Filip, *Programul iconografic din bisericile de lemn Maramureșene. Document istoric și discurs teologic*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2023
38. Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Maramureș, *Fondul Primăria Poienile Izei*, inv. 1666, dosar nr. 1, 2
39. *Inventarierea apelor minerale din Maramureș, 1973*, Intrepinderea de Prospecțiuni și Exploatare Geologice (IPEG) Baia Mare

Cuprins

Localizare geografică	3
Localități înfrățite	3
Etimologia numelui localității	4
Legenda satului	4
Istoricul numelui localității	6
Date despre istoricul localității	6
Crucea Monumentul Eroilor din Primul și al Doilea Război Mondial din Poienile Izei	14
Troiță monument a foștilor prizonieri din al Doilea Război Mondial 1940-1945	15
Crucea Comemorativă a Eroilor căzuți pe câmpul de luptă	16
Biserica Ortodoxă din Poienile Izei	17
Cruci din cimitirul ortodox	41
Troițe din localitate	42
Cimitirul evreiesc	46
Porți maramureșene	47
Populația localității	49
Personalități	49
Nume de familii din localitate	50
Portul popular	51
Activitățile economice	53
Manifestări culturale și sărbători religioase	53
Toponime	66
Suprafața teritoriului administrativ	68
Relieful	68
Geologia	69
Hidrografia	70
Apele minerale (borcuturi)	70
Vegetația și flora	72
Fauna	72
Specii de plante protejate aflate pe raza teritoriului localității	73
Zone protejate	73
Trasee turistice	74
Bibliografie	83

Harta turistică a localității Poienile Izei

ISBN: 978-606-37-2604-0